VIRTUELL ODÖDLIGHET

ETT NYHETSBREV FRÅN FUTUREWISE

— AUGUSTI 2020 —

FUTUREWISE

METUSALEM – SLÄNG DIG I VÄGGEN!

Vi lägger för närvarande grunden för våra framtida digitala kopior som ska ge oss evigt liv.

Det enda vi kan vara säkra på är skatten och döden sägs det. Medan skatten tycks vara kassaskåpssäker så är det lite mer tveksamt med döden. Det är faktiskt inte självklart att vi måste dö. Vissa menar att det inte finns någon inbyggd fundamental begränsning för människans livsspann, ingen oundviklig död som givet väntar på oss. Våra sköra och oförutsägbara kroppar är bara ytterligare ett problem för vetenskapen att lösa. Och forskning pågår.

Under de senaste decennierna har man inom biologin lyckats skapa en ganska klar bild över varför vi åldras. Utifrån dessa insikter har man kunnat öka livslängden på djur dramatiskt. Sedan mer än 30 år tillbaka har professor Michael Rose odlat bananflugor med allt längre livslängd. Numera lever de fyra gånger så länge som vanliga bananflugor. Han kallar dem Metusalem-flugor, namngivna efter den äldst förekommande personen i bibeln (Metusalem blev hela 969 år, betydligt äldre än sin far Enoch som bara blev 365 år gammal).

Ju mer komplicerade varelser man studerar desto svårare blir det förstås att förlänga deras liv. Fast redan idag har man lyckats öka åldern på möss med 50 procent genom genetisk manipulation. Men ännu har ingen forskare radikalt lyckats motverka människans åldrande. Om vi däremot slutar vara så fästa vid våra fysiska kroppar ökar möjligheterna radikalt med ny teknik. Detta nyhetsbrev behandlar den intressanta möjligheten att skapa *virtuell odödlighet*. Varför ska vi nöja oss med att bli 969 år när vi kan leva för evigt?

Stefan Löfven i 3D-profil, skapad av en stillbild.

Rasputin sjunger låten Halo för full hals.

DEN STEGVISA JAKTEN MOT ODÖDLIGHET

Hemma hos oss har vi haft lite av en tradition med "dagens affärsidé". Idéerna är inte alltid realistiska och de flesta har förstås hamnat på den ständigt växande listan över kasserade idéer. En av de tidiga idéerna var att skapa avatarer av döda släktingar. På sätt skulle man kunna fortsätta kommunicera med dem långt efter att de dött. Det hela föll – förutom på bristande kunnande – även på att tekniken inte var framme för att åstadkomma detta. Men detta var över tio år sedan och mycket har hänt sedan dessa. Nya tekniska landvinningar, framför allt inom artificiell intelligens, har inneburit att vi rycker allt närmare en situation där vi kan skapa en snarlik digital kopia av en person. Låt oss titta på det som ett första steg mot virtuell odödlighet.

En av de första sakerna man vill åstadkomma är en visuell representation av personen i fråga. Numera kan man med AI återskapa ett 3D-ansikte utifrån endast ett fotografi av en person. Det blir inte helt perfekt, men addera bilder från flera vinklar och precisionen ökar. Har man tillgång till rörlig bild av en person kan så kallade *deepfake-videor* skapas. Plötsligt kan en känd politiker eller skådespelare styras av en helt annan person som spelar in ett klipp på sig själv (se även nyhetsbreven om AI från 2017 och 2018).

Faktum är att till och med en stillbild kan räcka för att skapa en hyfsad deepfake, exemplifierat av en video där ryska mystikern Grigori Rasputin sjunger Beyonces låt *Halo*. De fejkade ansiktena är inte hundra procent realistiska, men de säger ändå en del om hur snabbt tekniken avancerar.

SYNTETISKA RÖSTER

James Dean – snart på en bioduk nära dig.

När väl ansiktet är plats vill man också att rösten ska bli korrekt. Talsyntes, det vill säga förmågan att skapa konstgjort tal som låter mänskligt, är ett område som gjort stora framsteg, särskilt när det kommer till engelska. Dagens lösningar för detta är helt fenomenala. De kan ta en text och läsa upp den med olika röster och dialekter på ett så övertygande sätt att det inte går att särskilja från en riktig människa. Medan det tidigare tog timmar att producera endast en minuts tal, sker det numera näst intill i realtid. För att det ska fungera krävs förstås en stor ljudbank med tal från personen i fråga och också omfattande träning innan lösningen är på plats. Faktum är att forskare har visat en lösning där man endast via textinmatning kan få en person i ett videoklipp att säga det som skrivs.

Syntetiska ansikten och röster öppnar upp spännande möjligheter att skapa nya spelfilmer där sedan länge döda skådespelare gör ny entré på vita duken. Errol Flynn eller Greta Garbo skulle kunna dyka upp i huvudrollen och förlänga sin karriär långt bortom deras död. Om du tycker att det låter för bra för att vara sant är Hollywood redan med på tåget. I november har filmen *Finding Jack* premiär med, håll i er nu, James Dean i huvudrollen. Denna form av ”dockteater” med döda skådespelare har väckt starka reaktioner bland annat från skådespelarna Elijah Wood och Chris Evans som är väldigt kritiska.

DEN TÄNKANDE AVATAREN

Sydkoreanska appen With Me kan återskapa döda vänner och släktingar.

En gråtande sydkoreansk mamma får återse sin döda dotter med VR-glasögon.

Att dessa former av avatarer ser ut som och låter som en viss person räcker inte. Den måste också kommunicera på samma sätt. Även inom detta område sker framsteg. Ett av de första experimenten inom detta område skedde i Ryssland. En ung man råkade ut för en trafikolycka och dog. Hans vänner vägrade acceptera att han skulle vara borta för alltid. De samlade ihop de texter han skrivit på social media och i chattkonversioner. Utifrån detta material kunde de skapa en chattbot som på ett näst intill kusligt sätt kunde efterlikna deras bortgångna kompis. Det var i någon mening som om de fortfarande kunde prata med honom, ta del av hans tankar, skämt och funderingar. Det blir ett sätt att klona en persons hjärna.

I Sydkorea har det redan lanserats appar som låter en träffa döda släktingar och kommunicera med dem. Ett annat exempel är ett rörande videoklipp med en förtvivlat gråtande mamma med VR-glasögon som får träffa en digital version av sin döda dotter. Frågan är om det är av godo då allt hon vill är att få röra barnet.

En fördel med att fortfarande vara levande när ens digitala odödliga kopia skapas är förstås att den kan kalibreras och finjusteras. En person kan då ”träna” sin avatar och korrigera den om den beter sig fel eller på ett osannolikt sätt. Eller så upptäcker man kanske nya spännande sidor av sig själv genom att prata med den?

Denna kopia kan förstås vara statisk, eller om man så önskar fortsätta att utvecklas. Den kan läsa nyheter och nyutkomna böcker för att fortsätta utveckla sin personlighet och kunna kommentera sin samtid.

ATT SÄTTA SAMMAN ALLT

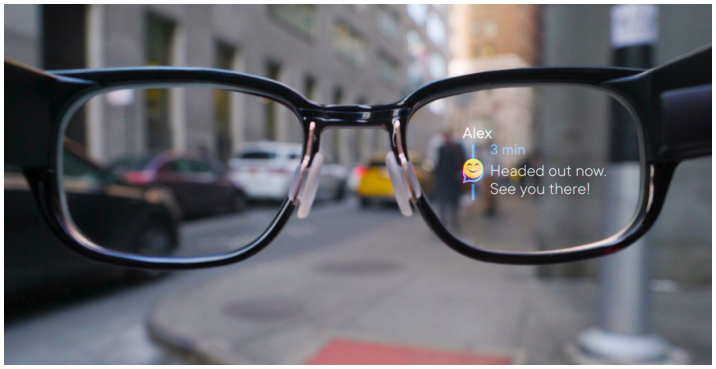

Andra generationens smarta glasögon är smidigare än de tidigare. I nästa generation kan man förutse omfattande "life-logging" där allt som sker spelas in för allehanda senare ändamål.

Det man sammantaget vill göra är att flytta över en persons hela personlighet, med rätt ansikte, rätt röst och rätt beteende, till ett mer hållbart medium, exempelvis en dator. Utifrån de digitala spår personen har lämnat under sin livstid vill man helt enkelt återuppväcka den i digital form. Den skulle på så sätt blir "virtuellt odödlig".

Är det realistiskt att spara en persons alla konversationer, liksom allt den har läst, sett och hört? Faktum är att det enligt Gordon Bell på Microsoft kräver mindre än 1 terabyte lagringsutrymme (för godtagbar kvalitet). Det är lika mycket som en modern laptop har i minne. Problemet är förstås att samla in allt material. Men Gordon Bell själv är ett kul exempel då han sedan 2004 har digitaliserat och sparat artiklar, böcker, kort, brev, e-post, foton, presentationer och videofilmer på sin dator. Även hans varseblivning av omvärlden lagras i form av bilder han ser, ljud han hör och webbsidor han besöker. Detta sökbara digitala minne han byggt upp blir en ovärderlig hjälp när han ska minnas tidigare upplevelser. Eller för att återskapa hans liv i någon mening.

Även om gemene man ännu inte är där ännu så är ett sådant scenario långt ifrån osannolikt med nya smarta glasögon, exempelvis *Focals*. Idag är vi kanske inte bekväma med tanken på att spela in hela vårt liv – allt vi ser och hör – via ett par glasögon, men värderingsskiften sker hela tiden och i framtiden kan detta vara något helt normalt. Förutom att möjliggöra en digital återuppståndelse kan det förstås bli ett viktigt verktyg i arbetslivet och även privatlivet.

HUMANOIDA DIGITALA TVILLINGAR

Hiroshi Ishiguros robot blev framröstad till världens kusligaste robot på IEEE:s webbsajt.

Att lämna det ”biologiska skalet” kan förstås tyckas skrämmande, men varför inte placera resultatet i en humanoid robot som också föreställer personen? Då skulle man även få en fysisk kopia som kan ta sig runt i världen. Organisationen *2045 Initiative* har just denna ambition med målet att ”skapa tekniker som möjliggör förflyttning från en individs personlighet till en mer avancerad icke-biologisk bärare”. De har samlat nästan 50 000 medlemmar, men något konkret har ännu inte presenterats.

Robotforskaren Hiroshi Ishiguro har redan skapat en identisk robotkopia av sig själv. Den efterliknar inte bara hans utseende utan även hans röst och rörelsemönster. Han har också skickat den till olika länder och då själv kontrollerat den hemifrån Japan.

En person behöver förstås inte ha avlidit för att man ska skapa en virtuell kopia eller humanoid robot. Om dessa kopior över tid blir allt mer människolika i sin framställning kan det förstås bli väldigt förvirrande om ett par stycken kopior samtidigt går runt och låter som och ser ut som en viss levande person. Men det är sådana tankeexperiment som vi måste börja vänja oss vid. För det är många nya frågeställningar som dyker upp. Hur utvecklas exempelvis dessa kopior när de kan börja prata med varandra? Blir det som att sätta den mentala evolutionen på snabbspolning? Att någon form av reglering eller lagstiftning kring detta område kommer är en trolig följd, även om det är många år bort ännu.

SAMMA SOM ORIGINALET?

Är det fortfarande samma rockband om alla originalmedlemmar har slutat?

På ett filosofiskt plan kan man förstås undra om en digital kopia kan sägas ”vara” personen i fråga. Det är lätt att svara nej på denna fråga men är det så enkelt? Det finns ett tankeexperiment som går under namnet ”Ship of Theseus” som kan vara passande. På ett museum finns ett skepp som seglades av den antika, mytiska hjälten *Theseus*. Men vartefter åren går börjar vissa trädelar att ruttna och man ersätter dem efter hand med nya brädor. Efter något århundrade har man ersatt alla brädor i hela skeppet. Frågan är då om det restaurerade skeppet fortfarande är samma objekt som originalet?

Om du anser att det är samma skepp, tänk dig då följande fortsättning. Anta att man har sparat alla ruttna brädor i ett förråd. Efter ett århundrade har tekniken avancerat och man kan nu återställa de ruttna brädorna till sitt originalutseende. Man tar nu dessa och bygger åter upp det ursprungliga skeppet. Är nu detta skepp originalet eller är det det restaurerade?

Denna paradox ger inte svaret, men visar på svårigheten med gränsdragning när man skapar kopior. Det finns förstås fler exempel, rockband som The Hollies, Thin Lizzy och Yes fortsätter spela och turnera – utan några originalmedlemmar. Men är det fortfarande samma band? Eller bara ett officiellt accepterat coverband?

Frågan blir förstås särskilt påtaglig om man vänder på resonemanget och låter tekniken förfina oss människor bit för bit under vår livstid. Vi sätter redan in plasttänder, höftledskulor och 3D-printade kroppsdelar i våra kroppar. Om vi också börjar ersätta eller förstärka våra kognitiva förmågor blir liknelsen med skeppet allt mer relevant. Vilka är vi egentligen om vi till slut bara består av reservdelar?

MOT ODÖDLIGHETEN

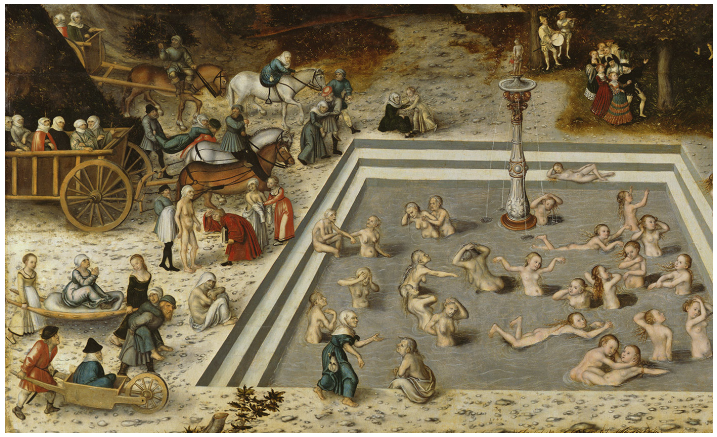

Är det dags för ett dopp i ungdomens källa?
(Detalj från tavla av Lucas Cranach, 1546.)

Tanken med virtuell odödlighet är inte ny. Fenomenet har förekommit många gånger i filmer och böcker i science fiction-genren. Men den stora skillnaden nu är att pusselbitarna börjar falla på plats för att åstadkomma det i verkligheten. Detta är ännu ett exempel på att science fiction i snabbt takt håller på att bli ”science fact”.

Virtuell odödlighet är fortfarande ett hypotetiskt koncept. Men i takt med tekniska framsteg är det troligt att vi över åren kommer att se allt fler exempel på lösningar som på olika vis närmar sig denna dröm – eller mardröm, beroende på hur man är lagd.

Meningarna går också isär om huruvida en ”uppladdning av hjärnan” verkligen kan sägas *vara* personen i fråga. Är vi endast summan av den totala informationen som våra hjärnor kan hålla? Eller finns det ett medvetande eller en själ som gör oss till människor? Kanske blir dessa kopior bara digitala zombier, snarare än personer. Andra hävdar att om man kan skapa en funktionellt identisk kopia av din hjärna – så är det du, oavsett om den huserar i exempelvis en molntjänst.

Riktigt långt in i framtiden kommer det knappast att vara kontroversiellt att skapa dessa ”hjärn-kopior”, det kommer vara lika självklart som att vi tar en backup på vår dators hårddisk.

Kanske kan vi rentav outsourca en del av våra göromål till våra digitala alter egon medan vi fortfarande är i livet. Kanske kommer det i framtiden inte vara jag själv som skriver dessa nyhets-brev – utan min digitala tvilling.

NYTT FÖREDRAG: POST-CORONA

Världen efter corona kommer att se helt annorlunda ut. Det kommer att behövas andra tillvägagångssätt, andra erbjudanden och nya sätt att möta marknaden.

Vi har tagit fram ett nytt spännande föredrag som heter *Post-corona*. Under detta föredrag studerar vi hur kunders preferenser förändras, vilka nya trender som håller på att formas och hur man kan möta världen med nya idéer.

Vi erbjuder föredraget både live online och irl. Det kan även kombineras med en workshop där vi analyserar hur just er verksamhet kan framtidssäkras.

Hör gärna av er för mer information: info@futurewise.se

Eller spana in den här YouTube-videon.

FUTUREWISE

LITE OM FUTUREWISE ERBJUDANDEN:

SENASTE KURSEN FICK MAXBETYG 5,0 I SNITT!

OMVÄRLDSANALYS

Futurewise producerar toppkvalitativa och skarpa omvärldsanalyser för just er bransch.

Vi kartlägger er marknad, gör intervjuer, letar trender, studerar alternativa affärsmodeller och sammanställer resultaten i lättillgängliga rapporter.

För att involvera personalen tar vi helst fram materialet tillsammans mer er under interaktiva workshops.

Klicka för att läsa mer om omvärldsanalys

FÖREDRAG

Vi håller upp emot 100 föredrag årligen där vi presenterar inspirerande trender och tankeväckande framtidsbilder.

Vi siktar på att underhålla samtidigt som vi delger ny kunskap och kryddar sedan med lite provokation.

Anlita Futurewise till nästa konferens, kick-off eller kundevent!

Klicka för att läsa mer om föredrag

UTBILDNING

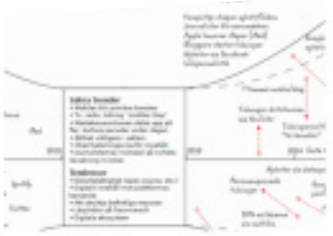

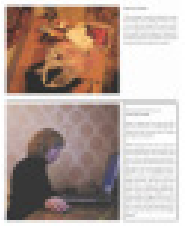

Vi arrangerar flera gånger per år öppna utbildningar i omvärldsanalys. Lär dig kombinera beprövade metoder med nya IT-verktyg för att skapa effektiva plattformar för systematisk omvärldsanalys.

Du tränar förmågan att tidigt upptäcka trender liksom hur man drar nytta av dem.

Ta två utbildningsdagar och se till att bli en grym trendspanare du också!

Klicka för att läsa mer om utbildning

FUTUREWISE